

Traži ...

(/)

Izuzetne konjunktуре: Susak - otok oblikovan vinogradima

 Irena Dlaka Subota 03.12.2022.

(/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan01donje-selo50ih_iz-knjige-otok-susak1957.jpg)

Donje selo 1950-ih, iz knjige Otok Susak, 1957.

Pod zajedničkim nazivom "Otočko gospodarstvo nekad i danas – između monokultura i održivog razvoja", objavljujemo niz članaka koje je pripremila prof. Irena Dlaka...

Susak je svima poznat kao "pješčani otok", jedinstven na Jadranu, a vjerojatno i šire. Kako je i kada nastao, o tome znanstvenici još nisu rekli zadnju riječ, jer se u njegovim sedimentnim slojevima krije još uvijek nedovoljno nam poznata povijest davnih klimatskih promjena. Slojevi žućkasto-sivog lesa i pijeska iz ledenodobnih vremena izmjenjuju se sa slojevima crvenice i crnice nastalim u toplijim razdobljima, a između njih pronađeni su slojevi s komadićima ugljena od davno izgorjelih šuma i s vulkanskim pepelom iz južne Italije. Fine šestice tla zadržavaju sol iz mora, a propuštaju toliko vrijednu vlagu da se kapilarno "penje" sve do površine. Sve to čini sušćansko tlo tako posebnim i plodnim.

Naseljen i obrađivan od davnina, Susak je na skromnih 3,76 km² u 17. st. svojim osorskim gospodarima donosio veće prihode od susjednog, puno većeg otoka Lošinja. Bilo je to vrijeme kada su Suščani uzgajali pretežito žitarice (pšenicu, ječam i slatki sirak), ribarili i pasli ovce. Vinovu lozu, prisutnu na otoku vjerojatno još od rimskih vremena, uzgajali su samo koliko im je trebalo za vlastite potrebe. Stvari će se promijeniti tijekom 19. st. kada su Lošinjanici zbog uspona pomorstva zapostavili svoju i tako skromnu poljoprivredu, posebno vinograde koji trebaju stalnu brigu. S druge strane broj stanovnika je sve više rastao, a time i potražnja za vinom, tada jednom od osnovnih "namirnica". Sve to nagnalo je Suščane da se intenzivnije okrenu uzgoju vinove loze, posebno nakon 1893. kada se filoksera (trsna uš) pojavila i u cresko-lošinjskim vinogradima i većinu ih uništila. Na Susku

nije napravila štete, jer se trsna uš na njegovom pješčanom tlu ne može razmnožavati.

(/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan02susak1964_arhiv_idlaka.jpg)

(/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan03susak-zimi_idlaka.jpg) (/images

/novosti/2022-12/susakotokoblikovan04vinogradi1950-ih_iz-knjige-otok-

susak1957.jpg) (/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan05cisterna-

s-koritom-za-modru-galicu_idlaka.jpg) (/images/novosti/2022-12

/susakotokoblikovan06suscanka-u-vinogradu_iz-knjige-otok-susak1957.jpg)

(/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan07vinova-loza-ugusena-

korovom_idlaka.jpg) (/images/novosti/2022-12/susakotokoblikovan08vinograd-

vinarije-cosulich_idlaka.jpg) (/images/novosti/2022-12

/susakotokoblikovan09prodaja-vina-na-susku_idlaka.jpg) Potražnja za vinom (a i

cijene) nikada nisu bili veći. Bila je to prilika "koja se ne propušta"! Do 1903. čak

96% cjelokupne površine otoka bilo je zasađeno vinovom lozom, najviše

autohtonim crnim i crvenim sortama (sansigot ili "čarno grozje", susac crni i

trojiščina crvena). Danas nam je teško zamisliti da se zbog usitnjenosti parcela pod

vinogradima (do 800 trsova) i terasastog terena sve radilo "na ljudski pogon", bez

pomoći volova ili magaraca - kopalo se motikom, a nosilo na leđima ili glavi.

Vinogradari su ujedno bili i vinari i trgovci. Grožđe i vino su sami prevozili i

direktno prodavali na Lošinju, Cresu ili u Istri, bilo za novac ili u zamjenu za

potrebnu im robu - za 100 kg grožđa mogli su dobiti oko 5 kg vune, 6 kg ovčjeg

sira, 10 l maslinovog ulja ili 400 kg ogrjevnog drva. S vremenom ovakav

tradicionalni način poslovanja ipak uzmiče pod pritiskom suvremenih

gospodarskih kretanja. "Vinska kriza" potaknula je udruživanje 180 sušćanskih

vinogradara-vinara u vinarsku zadrugu, koja 1936. u luci gradi veliki, moderni

vinski podrum kapaciteta 6000 hektolitara. U to vrijeme se na Susku proizvodilo

oko 7000 hl vina, a dio grožđa se na preradu odvozio u Nerezine. Broj stanovnika

premašio je 1800 duša, što ga je činilo najgušće naseljenim otokom na Jadranu.

Drugi svjetski rat zasigurno je poljuljao i sušćansko gospodarstvo, no broj

stanovnika nije značajnije opao, a 1950-ih je na Susku još uvijek raslo i rađalo

preko 1,6 milijuna čokota loze.

Tek nakon donošenja Zakona o vinu 1957. "vinogradarski raj" se gotovo preko noći

pretvorio u egzistencijalni pakao. Uslijedio je veliki val iseljavanja čitavih obitelji u

Ameriku, najviše u New Jersey, gdje je već postojala zajednica iseljenih Sušćana.

Na otoku su ostali pretežito stariji ljudi koji su nastavili obrađivati samo vinograde

u blizini naselja. Zadrugni vinski podrum je zatvoren 1964., kada je na Susku

popisano samo 634 stanovnika. I to je puno, ako uzmemo da ih prema popisu iz 2021. službeno ima 139.

Što se dogodilo sa starim sušćanskim vinogradima? Nisu nestali, već su zarasli u trstiku i kupinu, iz kojih se podivljala loza uzalud uspinje prema suncu i zraku. Dio zapuštenih vinograda na lokaciji Mirine (kraj groblja) je početkom 1990-ih bio iskrčen i poravnat, a Vinarija Cosulich je na ukupno 14 ha zasadila 32.000 novih čokota sorti cabernet sauvignon, sauvignon, pinot bijeli i muškati bijeli. U novije vrijeme zasađeni su i drugi novi vinogradi, no sve je to jako malo u odnosu na nekadašnje brojke. Gdje kupiti bocu sušćanskog vina i dalje je svojevrsni misterij. Dok Susak čeka neke bolje dane, na promociji autohtonih sušćanskih sorti najviše rade - Krčani. Naime, vrbnički vinar, vinogradar i rasadničar Ivica Dobrinčić otkrio je 2003. loze sansigota na Krku i uz pomoć Antona Tarabokije sa Suska uzgojio vinograd iz kojeg danas proizvodi kvalitetno vino Sansigot Šipun. Da stvar bude bolja, iz zaborava je izvukao i trojišćinu, sortu od koje su Sušćani nekada radili dobar rosé (i prošek). Naravno, i on je od trojišćine napravio rosé, koji je 2020. na Vinart Grand Testing festivalu u Zagrebu proglašen najboljim ružičastim vinom Istre i Kvarnera. Da se od starih, "zagubljenih" sorti primjenom suvremenih vinarskih tehnologija i znanja može proizvesti vrhunsko vino govori nam srebrna medalja koju je na prestižnom međunarodnom natjecanju Decanter 2022. dobio Sansigot iz 2019. proizveden u Grand Village Estate Winery, mladoj vinariji u usponu iz Selca. Što reći više? Tko zna - zna, tko ne zna - neka nauči. Vrijeme sušćanskih autohtonih sorti tek dolazi.

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

(/index.php/component/banners/click/180)

(/index.php/component/banners/click/107)

(/index.php/component/banners/click/195)

Servisne informacije

Katamaran M. Lošinj - Cres - Rijeka

(/index.php/servisne-informacije/102-katamaran-m-losinj-cres-rijeka)

Trajekti Merag-Valbiska, Porozina-Brestova

(/index.php/servisne-informacije/84-trajekti)

Brodsko linija Ilovik - Mrtvaška

(/index.php/servisne-informacije/350-brodsko-linija-ilovik-mrtvaska)

Brod M. Lošinj - Unije - Susak

(/index.php/servisne-informacije/101-brodsko-linija-m-losinj-unije-susak)

Najčitanije

Cres: Kazna od 20.000 kn i tri mjeseca bez volana (/index.php/u-razno/crna-kronika/15275-cres-kazna-od-20-000-kn-i-tri-mjeseca-bez-volana)

21 o meni: Nikolina Rako Gospić (/index.php/u-razno/21-o-meni/15251-21-o-meni-nikolina-rako-gospic)

Dvije pročelnice u mirovinu, slijedi reorganizacija (/index.php/u-politici/15253-dvije-procelnice-u-mirovinu-slijedi-reorganizacija)

Proračun usvojen s rezultatom glasanja 8:3 (/index.php/u-politici/15254-proracun-usvojen-s-rezultatom-glasanja-8-3)

Prikupljeno oko 130 tisuća kuna (/index.php/sportski/15285-prikupljeno-oko-130-tisuca-kuna)

Najnovije

12 / 27
2022	Kviz za udругu "Ruka u ruci"	(/index.php/u-razno/15310-kviz-za-udругu-ruka-u-ruci)
12 / 27
2022	Večeras Jole	(/index.php/u-zabava/15309-veceras-jole)
12 / 27
2022	Podijeljeno stotinjak zgoditaka - najvažniji je metar drva za ogrjev	(/index.php/u-kulturi/15308-podijeljeno-stotinjak-zgoditaka-najvažniji-je-metar-drva-za-ogrjev)
12 / 27
2022	Gabriela Stipanov pozvana na pripreme reprezentacije "do 15"	(/index.php/sportski/vaterpoloii/15307-gabriela-stipanov-pozvana-na-pripreme-representacije-do-15)
12 / 26
2022	Svečano i u smanjenom obujmu	(/index.php/u-kulturi/15306-svecano-i-u-smanjenom-obujmu)

Na današnji dan:

27.12.1981.

Rođen Daniel Gospić, svjetski prvak u podvodnom ribolovu 2010., europski prvak 2007. i 2017. godine

OTOCI.NET ([HTTP://WWW.OTOCI.NET/](http://www.otoci.net/))

[Kontakti \(/index.php/kontakti\)](/index.php/kontakti)

[Uvjeti korištenja \(/index.php/koristenje\)](/index.php/koristenje)

[Oglašavanje \(/index.php/oglasavanje\)](/index.php/oglasavanje)

[Impressum \(/index.php/impressum\)](/index.php/impressum)